

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.411.5.1.2024

Pan
Witold Koss
Dyrektor Generalny
Dyrekcja Generalna Państwowego
Gospodarstwa Leśnego Lasów
Państwowych
Ul. Grójecka 127
02-124 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/003 Budowa elektrowni wiatrowych w ramach projektu pn. Las energii.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dyrekcja Generalna Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Witold Koss, Dyrektor Generalny Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych², od 10 stycznia 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Józef Kubica³, Dyrektor Generalny LP, od 9 kwietnia 2021 r. do 9 stycznia 2024 r. Andrzej Konieczny, Dyrektor Generalny LP, od 19 stycznia 2018 r. do 9 kwietnia 2021 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie i przygotowanie inwestycji w ramach projektu pn. Las energii. 2. Realizacja inwestycji w ramach projektu pn. Las energii. 3. Nadzór i kontrola nad realizacją inwestycji w ramach projektu pn. Las energii.
Okres objęty kontrolą	Od 28 października 2021 r. do 30 września 2024 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	Anna Jończyk, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 169/2024 z 1 października 2024 r. Adam Milczarek, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 170/2024 z 1 października 2024 r.

(akta kontroli str. 1-2, 495-501)

---

¹ Dalej: Dyrekcja Generalna LP.

² Dalej: Dyrektor LP.

³ Dalej: Były Dyrektor Generalny LP.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Generalnej Dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych⁶ w zakresie planowania i przygotowania inwestycji w ramach projektu pn. Las energii.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Negatywną ocenę uzasadniają stwierdzone w ramach kontroli nieprawidłowości polegające na podejmowaniu przez Dyрекcję Generalną LP działań, które zmierzały docelowo do uruchomienia, na terenach leśnych będących w zarządzie LP, farm wiatrowych pomimo, iż przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁷ nie przewidywały wykorzystywania gruntów leśnych do takiej działalności. Wystąpienie przez byłego Dyrektora Generalnego LP (za pośrednictwem Dyrektorów Regionalnych Dyrekcji LP) do Nadleśniczych Nadleśnictw wytypowanych do uczestnictwa w zadaniu, którego celem jest wybudowanie dwóch pilotażowych elektrowni wiatrowych na terenach leśnych tj. Nadleśnictwa Skwierzyna, Lubsko, Sława Śląska, Nowa Sól, Krzystkowice, Przasnysz - o zawarcie z Eurowind Energy umów dzierżawy gruntów leśnych będących w zarządzie LP na cele związane z projektowaniem, budową i eksploatacją farm wiatrowych, stanowiło działanie niezgodne z treścią art. 39 ustawy o lasach, który stanowi, iż lasy pozostające w zarządzie LP, mogą być za zgodą Dyrektora Regionalnej Dyrekcji LP wydzierżawione przez Nadleśniczego, z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w Planie urządzenia lasu⁸. Działania te były następstwem podpisanego Listu intencyjnego, a następnie wydanej przez byłego Dyrektora Generalnego LP Decyzji uruchamiającej do realizacji projekt rozwojowy pn. Las energii. Uczestnictwo w budowie elektrowni wiatrowych nie mieści się w zakresie pojęcia gospodarki leśnej, zaś to do jej prowadzenia – zgodnie z brzmieniem art. 4 ust. 1 ww. ustawy – powierzono LP zarząd lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i to w związku z gospodarką leśną – a nie np. energetyczną – LP gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami (art. 4 ust. 3 ww. ustawy). PUL nie przewiduje – stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy o lasach – w kategorii celów czy zadań gospodarki leśnej wyłączenia gruntów z tej gospodarki celem realizacji inwestycji w elektrownię wiatrową. Założenie o racjonalności prawodawcy pozwala na uznanie, iż skoro powierzył on LP zarząd lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa, to za bezpodstawne należy uznać przekazywanie tego zarządu innemu podmiotowi (np. spółce) celem realizacji inwestycji w energetykę wiatrową. W obecnym stanie prawnym wdrożenie takiej inwestycji na terenach leśnych wymagało by zmian ustawowych.

W związku z nierealizowaniem inwestycji (inwestycja nie wyszła poza etap przygotowawczy) przez Dyрекcję Generalną LP, NIK odstępuje od oceniania obszaru 2 i 3 niniejszego wystąpienia.

---

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: LP.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 530, ze zm.; dalej: ustawa o lasach.

⁸ Dalej: PUL.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Planowanie i przygotowanie inwestycji w ramach projektu pn. Las energii

Opis stanu faktycznego

1. Zarządzeniem Dyrektora Generalnego LP nr 19 z 2 kwietnia 2021 r. został powołany Zespół zadaniowy do sprawy przygotowania Rekomendacji dotyczących dodatkowych działań związanych ze zwiększeniem i dywersyfikacją przychodów oraz możliwościami prowadzenia działań pro oszczędnościowych w LP¹⁰. Dokument, o którym mowa powstał 4 maja 2021 r. W ocenie ww. Zespołu największe znaczenie i potencjał dywersyfikacji przychodów dla LP miały przynieść przedsięwzięcia związane z energią, a w szczególności dotyczące budowy elektrowni na terenach zarządzanych przez LP. W Rekomendacjach wskazano, że udział LP w nich może mieć różną formę począwszy od dzierżawy gruntów (w szczególności dotyczyło to elektrowni wiatrowych) poprzez udział jako współinwestor (spółka celowa) aż do samodzielnego dewelopowania i późniejszej eksploatacji elektrowni.

Mając na uwadze ustalenia wynikające z ww. Rekomendacji, Decyzją nr 141 z 28 października 2021 r.¹¹ został uruchomiony do realizacji projekt rozwojowy LP pn. Las energii. Ww. Decyzja została wydana na podstawie art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach. Głównymi celami projektu, wynikającymi z Decyzji, były:

- a) Dywersyfikacja przychodów LP oraz poprawa bezpieczeństwa energetycznego¹²;
- b) Opracowanie strategii energetycznej dla LP;
- c) Przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych, w szczególności dwutlenku węgla do atmosfery;
- d) Podnoszenie efektywności energetycznej poprzez stosowanie innowacyjnych metod zarządzania energią;
- e) Popularyzowanie środków transportu drogowego napędzanego energią elektryczną poprzez współuczestnictwo w budowie infrastruktury

---

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Dalej: LP.

¹¹ Dalej: Decyzja nr 141.

¹² Poprzez:

- identyfikację możliwości i wykorzystanie istniejących, lokalnych potencjałów energii odnawialnej w celu produkcji energii elektrycznej, w tym z wykorzystaniem kogeneracji;
- wielkoskalową produkcję energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznych oraz turbin wiatrowych;
- produkcję zielonego wodoru z wykorzystaniem energii elektrycznej wyprodukowanej w instalacjach fotowoltaicznych i elektrowniach wiatrowych;
- promowanie oraz współtworzenie małych lokalnych systemów energetycznych w ramach energetyki rozproszonej (np. klastry energii);
- dążenie do samowystarczalności energetycznej siedzib leśnictw, nadleśnictw, Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych (dalej: Regionalne Dyrekcje LP) i Generalnej Dyrekcji LP z zastosowaniem instalacji OZE oraz magazynów energii (w tym wodorowych);
- zintegrowane zakupy nośników energii - elektryczna, gaz i inne paliwa.

- (punkty ładowania pojazdów) i stosowanie pojazdów elektrycznych na własne potrzeby;
- f) Upowszechnianie wiedzy w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz kształtowanie nawyków racjonalnego z niej korzystania;
  - g) Budowanie pozytywnego wizerunku LP - przeprowadzenie kampanii promocyjnej.

Zgodnie z Decyzją, realizację projektu przewidziano w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r. Projekt miał być finansowany ze środków zewnętrznych, środków własnych jednostek organizacyjnych LP oraz ze środków Funduszu Leśnego. Decyzją zobowiązano kierownika komórki organizacyjnej LP, nadzorującej realizację projektu do przedstawienia do zatwierdzenia wniosku o realizację i dofinansowanie projektu rozwojowego pn. Las Energii. Decyzja o rozpoczęciu projektu została podpisana¹³ na przełomie stycznia i lutego 2022 r.

(akta kontroli str. 13-35, 1521-1525)

Naczelnik Wydziału Koordynacji Projektów Rozwojowych i Nadzoru Właścicielskiego Dyrekcji Generalnej LP i Przewodniczący Zespołu zadaniowego do spraw przygotowania Rekomendacji dla Dyrektora Generalnego LP Pan ..., ustosunkowując się do kwestii czy wydanie przez Zespół Rekomendacji było poprzedzone analizami/opiniami prawnymi wskazującymi na możliwość realizacji przez LP w świetle prawa zadań określonych w Rekomendacjach dotyczących budowy elektrowni na terenach zarządzanych przez LP (również jedynie poprzez udział w przedsięwzięciu w postaci wydzierżawienia¹⁴ przez LP gruntów podmiotowi zewnętrznemu) wyjaśnił¹⁵, że: *możliwości prawne realizacji działań określonych w (...) Rekomendacjach dla Dyrektora (...) nie były poddawane analizie ani opiniom prawnym, są bowiem uregulowane przepisami powszechnie obowiązującego prawa, które nie wymagały dokonywania dodatkowej wykładni. (...) zgodnie z art. 39 ustawy (...) o lasach, lasy mogą być przedmiotem dzierżawy z zachowaniem zasad i celów gospodarki leśnej (...). Konsekwencją tego zapisu jest fakt, iż co do zasady na gruncie leśnym, będącym przedmiotem umowy dzierżawy, prowadzona jest gospodarka leśna, zgodna z PUL. Gospodarkę tę prowadzić może zarówno dzierżawca, jak i właściwa miejscowo jednostka organizacyjna LP, która sprawuje zarządek nad dzierżawioną nieruchomością, w zależności od przyjętych przez strony umowy ustaleń w tym zakresie. Istotnym aspektem jest to, iż w chwili zawierania umowy dzierżawy grunt, będący przedmiotem tego stosunku prawnego, jest lasem, niezależnie od ewentualnych planowanych zmian przeznaczenia tego gruntu w przyszłości. Co więcej - zmiana takiego przeznaczenia pozostaje bez wpływu na samą umowę*

---

¹³ Rubryka zawarta w Karcie projektu.

¹⁴ Zgodnie z art. 39 ustawy o lasach, lasy pozostające w zarządzie LP mogą zostać wydzierżawione przez nadleśniczego, z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w Planie urządzenia lasu (dalej: PUL).

¹⁵ Jednocześnie poproszono o wyjaśnienie dlaczego jako jedną z form udziału LP w przedsięwzięciu budowy elektrowni wiatrowych na terenach zarządzanych przez LP, wskazano wydzierżawienie przez LP tych terenów podmiotowi zewnętrznemu pod ww. inwestycję, skoro zgodnie z art. 39 ustawy o lasach, lasy pozostające w zarządzie LP mogą zostać wydzierżawione przez nadleśniczego, z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w PUL.

dzierżawy, poza ewentualnym wyeliminowaniem obowiązku zachowania zadań i celów gospodarki leśnej, bowiem grunt leśny, którego odmienne przeznaczenie zostanie określone w dokumentach planistycznych i który wyłączony zostanie z produkcji leśnej, przestaje być lasem, a tym samym nie realizuje się na nim już dłużej zadań z zakresu gospodarki leśnej. Dopuszczalność tego rodzaju zmian wynika - bez jakichkolwiek wątpliwości - z zapisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych¹⁶. Ustawa ta wprowadza w art. 3 ust. 2 pkt 1 wskazuje, iż ochrona gruntów leśnych polega, m.in., na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nieleśne lub nierolnicze, jednakże dalsze przepisy tego aktu wskazują, iż w przypadku wydania przez właściwe organy samorządu terytorialnego aktów planistycznych (Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego¹⁷ lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu) możliwe jest przeznaczenie tych gruntów na cele niezwiązane z produkcją leśną i wyłączenie ich z tej produkcji. W pierwszej kolejności wyłączeniu z produkcji powinny podlegać grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej, jednakże poprzez użycie w art. 6 ust. 1 ustawy sformułowania „przede wszystkim” wskazuje na dopuszczenie przez ustawodawcę także takiej sytuacji, kiedy za możliwe należy uznać także wyłączenie z produkcji leśnej gruntów o wyższej przydatności produkcyjnej. (...) Skoro bowiem przedmiotem dzierżawy jest las, to konieczność zachowania zasad i celów gospodarki leśnej trwa dopóty, dopóki grunt ten pozostaje gruntem leśnym. (...).

(akta kontroli str. 1424-1429)

Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych Pan Marcin Polak¹⁸ ustosunkowując się do kwestii czy wydanie Decyzji nr 141 było poprzedzone analizami/opiniami prawnymi w zakresie możliwości wydania takiej decyzji, wyjaśnił, że: *jednostki organizacyjne LP (Nadleśnictwa) udostępniają jedynie – w drodze umowy – grunty pod inwestycje związane z budową elektrowni wiatrowych. Inwestorem tych elektrowni jest podmiot zewnętrzny. Oznacza to, iż budowa tego rodzaju obiektów nie jest realizowana w żadnym zakresie przez LP i nie jest ona związana z ustawowym zakresem działalności LP.* Z kolei były Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, iż wszelkie decyzje jakie podejmował były poprzedzone pogłębionymi analizami ekonomicznymi, prawnymi itp.

(akta kontroli str. 486, 927, 1356-1359, 1519)

2. Zgodnie z postanowieniami podpisanego 21 lipca 2021 r. pomiędzy LP a Eurowind Energy A/S¹⁹ i Eurowind Energy Sp. z o.o.²⁰ Listu intencyjnego dot. wspólnego zaangażowania w budowę farm wiatrowych w ramach dwóch projektów pilotażowych na terenach objętych zarządem LP, inwestor wytypował pięć potencjalnych lokalizacji, które mogłyby stanowić podstawę do rozwoju i budowy farm wiatrowych. Strony uznały, iż z uwagi na obarczenie licznymi

---

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 82, dalej: ustawa o ochronie.

¹⁷ Dalej: MPZP.

¹⁸ Dalej: Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych.

¹⁹ Firma wpisana do duńskiego rejestru handlowego.

²⁰ Nr KRS 0000313766.

ryzykami natury praktycznej i prawnej procesu przygotowywania projektów do realizacji, ostateczne lokalizacje mogą zostać wskazane po: przeprowadzeniu wstępnych analiz i działań deweloperskich w odniesieniu do wstępnie wytypowanych lokalizacji; pozyskaniu przez Strony informacji, w odniesieniu do których lokalizacji możliwe będzie uzyskanie warunków przyłączenia do sieci oraz stosownych decyzji administracyjnych (w szczególności zmian w MPZP, decyzji środowiskowej oraz pozwolenia na budowę); podjęciu wspólnej decyzji o najbardziej optymalnych dwóch lokalizacjach, które mogłyby stanowić podstawę współpracy Stron. Według zapisów tego dokumentu, *LP, aż do momentu uzyskania przez projekty pilotażowe etapu gotowości do budowy (tj. uzyskania pozwolenia na budowę) mogły podjąć decyzję alternatywnie o:*

- a) uczestnictwie w projektach pilotażowych w charakterze wydierżawiającego nieruchomości pod farmę wiatrową albo*
- b) zaangażowaniu kapitałowym w spółkę celową, która będzie budować i eksploatować farmę wiatrową.*

(akta kontroli str. 42-69)

W związku z uruchomieniem do realizacji projektu pn. Las energii, pismem datowanym na 21 grudnia 2021 r., w nawiązaniu do spotkań roboczych jakie odbyły się z jednostkami organizacyjnymi LP 28 października i 8 listopada 2021 r. oraz narady Dyrektorów Regionalnych Dyrekcji LP z 14 listopada 2021 r, były Dyrektor Generalny LP poinformował, że Nadleśnictwa Sława Śląska, Krzystkowice, Nowa Sól, Przasnysz, Lubsko, Skwierzyna zostały wskazane jako uczestniczące w zadaniu, którego celem jest wybudowanie dwóch pilotażowych elektrowni wiatrowych (jedna elektrownia to zespół od ośmiu do dziesięciu wiatraków) na terenach leśnych. W piśmie wskazano też, że docelowe lokalizacje zostaną wybrane, po przeprowadzeniu niezbędnych prac i uzyskaniu zgód spośród pięciu obecnie rozpatrywanych. Były Dyrektor Generalny LP podkreślił, iż możliwość rozpoczęcia prac związanych z przygotowaniem dokumentacji i doprowadzeniem do uzyskania pozwolenia na budowę jest związana z dysponowaniem gruntem, w związku z tym występuje on do ww. Nadleśniczych o podpisanie umów dzierżawy z Eurowind Energy, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 70-71)

Nadleśnictwa Sława Śląska, Krzystkowice, Nowa Sól, Przasnysz, Lubsko, Skwierzyna, reprezentowane przez Nadleśniczych zawarły z Eurowind Energy WNP Sp. z o.o.²¹ umowy dzierżawy nieruchomości leśnych będących w zarządzie LP z przeznaczeniem na cele projektowania, budowy i eksploatacji farmy wiatrowej, odpowiednio: 14 grudnia 2021 r., 15 grudnia 2021 r., 15 grudnia 2021 r., 15 grudnia 2021 r. (rozwiązana 28 czerwca 2024 r.), 21 stycznia 2022 r. (rozwiązana 28 czerwca 2024 r.) i 26 stycznia 2022 r. W toku negocjacji warunków współpracy przyjęto model oparty o czynsz dzierżawny, nie zaś polegający na zaangażowaniu kapitałowym LP w spółkę celową, która będzie budować

---

²¹ Nr KRS 0000932329.

i eksploatować farmę wiatrową, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP: *modele inne niż dzierżawa są modelami obciążonymi znacznie większym ryzykiem. (...) Przeprowadzona ocena ekspercka potwierdziła zasadność wyboru sposobu obliczania czynszu dzierżawnego i wskazała rekomendacje dotyczące możliwości jego podwyższenia. Przy braku wiedzy w zakresie budowy farm wiatrowych na etapie tworzenia pilotażu wybór modelu opartego na czynszu dzierżawnym było jednym na tamten moment wariantem pozwalającym na bezpieczne gospodarowanie majątkiem Skarbu Państwa, który przyniesie wymierne korzyści LP. Założenia pilotażu opierają się na przeprowadzeniu kilku inwestycji z doświadczonym inwestorem, celem pozyskania wiedzy i kompetencji przez LP w zakresie projektowania, budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowych, czyli pozyskania know-how w powyższym zakresie. Takie przygotowanie LP jest kluczowe z punktu widzenia ewentualnej realizacji kolejnych projektów z innymi partnerami.*

(akta kontroli str. 343-482, 940-944, 982)

Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych udzielając wyjaśnień w przedmiocie sposobu wyboru Nadleśnictw do udziału w projekcie pn. Las energii, wyjaśnił, iż: *propozycje lokalizacji, jak również kryteria ich doboru, zostały wskazane i ustalone przez inwestora. W procesie inwestycyjnym zaproponowane lokalizacje zostały jedynie uszczegółowione, w konsultacji z jednostkami LP.*

Dyrektor Generalny LP wyjaśniając jakimi czynnikami/kryteriami doboru, którymi kierował się inwestor określając lokalizacje, które mogłyby stanowić podstawę do rozwoju i budowy farm wiatrowych w ramach projektu pn. Las energii, wskazał: *Potencjalne lokalizacje zostały wskazane przez inwestora wraz ze złożoną ofertą współpracy. Elementem mającym wpływ na lokalizowanie farm wiatrowych na gruntach leśnych były ograniczenia prawne wówczas obowiązujące przy realizacji inwestycji związanych z energetyką wiatrową w Polsce (tzw. zasada 10h – czyli dziesięciokrotność wysokości turbiny od zabudowań mieszkalnych). Inwestor wskazał ten czynnik w ofercie współpracy z 9 grudnia 2020 r. (...). Należy podkreślić, że List intencyjny był podpisany w późniejszym terminie (21 lipca 2021 r.), następnie po jego podpisaniu inwestor przeprowadził wstępne badania (tzw. screening) potencjalnych lokalizacji, o którego zakończeniu i wynikach poinformował LP w piśmie z 21 października 2021 r. (...). W piśmie informowano, że Eurowind Energy Sp. z o.o. własnym kosztem i staraniem zlecił przeprowadzenie dwóch szczegółowych analiz screeningu urbanistycznego oraz wstępnej analizy środowiskowej lokalizacji. W następstwie zgodnie z §3 ust. 3 Listu Intencyjnego intencją Stron było, po przeprowadzeniu Wstępnych Badań, zawarcie umowy dzierżawy nieruchomości, na mocy których LP oddadzą na warunkach rynkowych w dzierżawę, a Eurowind Energy Sp. z o.o. weźmie w dzierżawę nieruchomości w celu dalszego rozwoju farm wiatrowych. Mając na względzie rekomendacje Eurowind Energy Sp. z o.o. uzgodniono, że zawarcie umów dzierżawy w odniesieniu do wszystkich pięciu analizowanych obecnie lokalizacji, a wybór dwóch lokalizacji*

pilotażowych do realizacji, z zgodnie z treścią Listu Intencyjnego, nastąpi w późniejszym terminie.

(akta kontroli str. 485-489, 929, 940-944, 983-984)

3. Działki przeznaczone na lokalizację budowy turbin wiatrowych w ramach projektu pn. Las energii były działkami leśnymi. Przed wytypowaniem działek do projektu nie zostały podjęte działania mające na celu zmianę przeznaczenia gruntów na cele nieleśne.

(akta kontroli str. 485-489, 932-933, 940-944, 985-986, 1186-1192)

Wyjaśniając z jakiego powodu nie wyłączono, terenów będących w zarządzie LP przeznaczonych w umowach dzierżawy na cele związane z projektowaniem, budową i eksploatacją farmy wiatrowej, z gospodarki leśnej przed zawarciem umów, były Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, iż ze względu na upływ czasu i brak dostępu do materiałów źródłowych, nie jest w stanie udzielić wyjaśnień, ale wydaje mu się, że do projektu miały zostać przeznaczone grunty inne niż leśne.

(akta kontroli str. 1356-1359, 1519-1520)

Według wyjaśnień Dyrektora Generalnego LP: *aktualnie żadna działka dzierżawiona dla Eurowind Energy Sp. z o.o. na podstawie umów dzierżaw nie uzyskała jeszcze zgody na zmianę przeznaczenia gruntu. Zgodnie z obowiązującym prawem taka zmiana może nastąpić na etapie zmiany MPZP. Z informacji przedstawianych przez Eurowind Energy Sp. z o.o. procedura zmiany MPZP prowadzone są w Gminie Sława Śląska i Gminie Bledzew. W przypadku gminy Sława Śląska rozpoczęła się procedura związana ze zmianą przeznaczenia gruntu, czego konsekwencją jest wniosek Gminy o wydanie opinii Regionalnej Dyrekcji LP w Zielonej Górze. (...) Podobny wniosek powinien wpłynąć w najbliższych miesiącach z Gminy Bledzew do Regionalnej Dyrekcji LP w Szczecinie. W Nadleśnictwie Krzystkowice znajdującej się na terenie Gminy Jasień nie podjęto prac związanych ze zmianą MPZP, wobec czego powyższa procedura nie nastąpi. Zmiana przeznaczenia gruntu na cele nierolnicze i nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa – wymaga uzyskania zgody Ministra Klimatu i Środowiska lub upoważnionej*

przez niego osoby po uzyskaniu opinii Marszałka Województwa. Wyrażenie zgody, o której mowa, następuje na wniosek Wójta (Burmistrza, Prezydenta Miasta).

(akta kontroli str. 940-944, 985-986)

4. Wybierając w ramach projektu Las energii potencjalne lokalizacje pod elektrownie wiatrowe kierowano się minimalną odległością jaka musi zostać zachowana od zabudowy mieszkalnej.

(akta kontroli str. 83-92, 304-309, 338, 940-944, 983)

Obowiązujące - na terenach objętych umowami dzierżawy zawartymi z Eurowind Energy WNP Sp. z o.o. - MPZP, na dzień zawierania tych umów nie przewidywały lokalizacji na ww. terenach elektrowni wiatrowych²².

(akta kontroli str. 940-968, 985-986, 1067-1122.)

Dopiero po podpisaniu umów dzierżawy terenów leśnych pozostających w zarządzie LP na cele projektowania, budowy i eksploatacji farmy wiatrowej, Nadleśniczy składali do właściwych gmin wnioski o zmianę/sporządzenie MPZP, tj.:

- Nadleśniczy Nadleśnictwa Sława Śląska 23 czerwca 2022 r. złożył wniosek do Burmistrza Sławy (umowa dzierżawy podpisana 14 grudnia 2021 r.).
- Nadleśniczy Nadleśnictwa Skwierzyna 28 września 2022 r. złożył wniosek do Wójta Gminy Bledzew (umowa dzierżawy z 26 stycznia 2022 r.).

Nadleśniczy Nadleśnictwa Przasnysz 11 maja 2022 r. złożył wniosek do Wójta Gminy Dzierzgowo o zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy celem umożliwienia realizacji inwestycji na terenach leśnych w zakresie lokalizacji odnawialnych źródeł energii i 25 marca 2022 r. - do Burmistrza Miasta i Gminy Chorzele (umowa dzierżawy podpisana 15 grudnia 2021 r.). W zakresie tym pismem z 21 grudnia 2021 r. wystąpił też Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubsko do Wójta Gminy Brody. Nadleśnictwo Krzystkowice lub Eurowind Energy WNP Sp. z o.o. nie zwracało się do Burmistrza Gminy Jasień z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, Gmina nie przystąpiła do zmiany MPZP.

(akta kontroli str. 940-968, 985-986, 1067-1122)

5. Zastępca Dyrektora LP ds. Ekonomicznych wyjaśniając czy na etapie planowania lokalizacji turbin wiatrowych LP prowadziły konsultacje z producentami turbin, uczelniami wyższymi, stowarzyszeniami branżowymi, Strażą Pożarną, Lotnictwem Cywilnymi itp., wskazał, iż: *LP nie prowadziły konsultacji i ustaleń dotyczących budowy turbin wiatrowych. Zadania opisane*

---

²² Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 317; dalej: ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych), *Lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego.*

w pytaniu są przynależne inwestorowi. Rola jednostek LP jest ograniczona do wydzierżawienia gruntów inwestorowi.

(akta kontroli str.485-489, 929-930)

6. LP nie przeprowadzały oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz obszar Natura 2000, o którym mowa w Dziale V ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko²³, celem uzyskania informacji czy planowana inwestycja budowy elektrowni wiatrowych w ramach projektu pn. Las energii nie wpłynie negatywnie na gospodarkę leśną. Działania te leżały - stosownie do zapisów umów dzierżawy nieruchomości będących w zarządzie LP na potrzeby realizacji ww. projektu - w gestii inwestora²⁴.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP, *badania dla procesowanych lokalizacji odbywały się w latach 2022-2023. Realizacja tego zadania jest po stronie inwestora, który przystąpił do badań zgodnie z obligatoryjnymi wymogami (roczny monitoring). Inwestor za własne środki rozszerzył badania na okres dwuletni. Dodatkowo przed przystąpieniem do badań sporządził dla każdego terenu sporządził metodykę inwentaryzacji przyrodniczej oraz monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego. Zgodnie z obowiązującym prawem po zakończonym procesie uchwalania zmiany MPZP przedłoży pełny raport celem rozpoczęcia procedury uzyskiwania decyzji środowiskowej.*

(akta kontroli str. 485-489, 932, 940-944, 985)

7. Według postanowień podpisanego 21 lipca 2021 r. pomiędzy LP a Eurowind Energy A/S i Eurowind Energy Sp. z o.o. Listu intencyjnego dot. wspólnego zaangażowania w budowę farm wiatrowych w ramach dwóch projektów pilotażowych na terenach objętych zarządem LP, w razie braku odmiennych uzgodnień każda ze Stron miała ponosić koszty własne oraz koszty swoich doradców, związane z analizami prawnymi i ekonomicznymi oraz innymi czynnościami prawnymi lub faktycznymi związanymi z prowadzonymi rozmowami Stron oraz działaniami związanymi z wykonaniem Listu intencyjnego. Jednocześnie podano, że intencją Stron była identyfikacja potencjalnych lokalizacji dla projektów pilotażowych i przygotowanie ich do budowy bez konieczności angażowania środków finansowych przez LP. W Karcie Projektu pn. Las energii zawarto Zarys budżetu projektu.

(akta kontroli str. 42-69)

Wyjaśniając jakie były planowane koszty i źródła finansowania inwestycji objętej kontrolą, Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych wskazał, iż: *Wszystkie koszty związane z kontrolowaną inwestycją są po stronie inwestora. LP nie*

---

²³ Dz.U. z 2024 r. poz. 1112, ze zm.

²⁴ Zgodnie z zapisami umów dzierżawy nieruchomości będących w zarządzie LP, Dzierżawcy służyło prawo wypowiedzenia umowy przed terminem, na jaki została zawarta, w przypadku gdy Dzierżawca w terminie pięciu lat od podpisania umowy nie uzyska prawomocnego pozwolenia na budowę farmy wiatrakowej lub infrastruktury lub innych koniecznych zezwoleń, zgód, warunków czy opinii, których brak uniemożliwiłby staranie się o pozwolenie na budowę, użytkowanie.

ponoszą kosztów związanych z budową farm wiatrowych, będących przedmiotem inwestycji. Plan inwestycji, jak również harmonogram jest po stronie inwestora.

(akta kontroli str. 485-489, 934)

2 kwietnia 2021 r. Dyrekcja Generalna LP zleciła podmiotowi zewnętrznemu za wynagrodzeniem 73,8 tys. zł brutto wykonanie Oceny eksperckiej, której celem było przeprowadzenie oceny treści propozycji umów dzierżawy gruntów pod lokalizację farmy wiatrowej zawartej pomiędzy wskazanymi w ramach projektu pilotażowego jednostkami organizacyjnymi LP oraz Eurowind Energy Sp. z o.o., oraz estymacja wielkości korzyści finansowych jakie winny przysługiwać LP z tytułu dzierżawy gruntów wraz z rekomendacją odnośnie parametrów finansowych pozwalających na ich osiągnięcie w oparciu o model realizacji korzyści wskazany przez LP. Ocena została przygotowana na podstawie umowy zawartej 1 kwietnia 2024 r., a prace odebrane protokołem odbioru z 17 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 485-489, 493-494, 750, 940-944, 977, 980-981, 987-988, 998-1004, 1139-1141, 1144, 1346-1348, 1512-1516)

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych: *Poniesienie wydatku na ww. ekspertyzę (...) odbyło się na podstawie Zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego LP w sprawie jednolitych zasad gospodarowania środkami funduszu leśnego z 15 października 2020 r. w jednostkach organizacyjnych LP. Wydatki na ekspertyzy, zgodnie z katalogiem wydatków Funduszu leśnego – stanowiącym załącznik nr 1 do ww. Zarządzenia, ponoszone są w oparciu o art. 58 ust. 2 pkt 1 ustawy (...) o lasach, który określa, że „Środki funduszu leśnego mogą być przeznaczone również na: 1) wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej”. (...) Przeprowadzenie postępowania w trybie rozeznania rynku lub przetargu, w związku z koniecznością udostępnienia informacji dotyczących przedmiotu umowy wielu potencjalnym wykonawcom mogłoby spowodować wpływ na rynek informacji poufnych o dużym znaczeniu gospodarczym dla LP, w związku z tym uznano to za szczególnie przypadek wskazany w § 7 pkt 2²⁵ Zarządzenia nr 2 Dyrektora Generalnego LP z 19 stycznia 2021 r. w sprawie procedur udzielania przez Dyрекcję Generalną LP zamówień nie podlegających ustawie - Prawo zamówień publicznych i na tej podstawie udzielono zamówienia wskazanemu wykonawcy.*

(akta kontroli str. 1139-1141, 1144, 1346-1348, 1512-1516)

Dyrektor Generalny LP Decyzją nr 25 z 17 kwietnia 2024 r.²⁶ postanowił o zleceniu Uniwersytetowi usługi badawczej pn. *Wpływ budowy farm wiatrowych na populację ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski*. Okres realizacji badań określono na około 70 miesięcy, a koszty planowane ogółem brutto - 15 512 652,13 zł. Ustalono przewidywane wykorzystanie uzyskanych w ramach

²⁵ Dopisek własny: zgodnie z ww. paragrafem *Jeżeli ze względu na szczególny charakter lub rodzaj zamówienia uzasadnione jest udzielenie zamówienia konkretnemu wykonawcy, nie przeprowadza się procedury wyboru wykonawcy (np. dostawy wody, gazu). Należy wówczas, jeżeli to możliwe, przeprowadzić negocjacje z wykonawcą w celu uzyskania jak najlepszych warunków zamówienia.*

²⁶ Zmienioną Decyzją nr 93 z 29 lipca 2024 r.

realizacji ww. usługi badawczej wyników badań przez jednostki organizacyjne LP oraz przez podmioty spoza jednostek organizacyjnych LP. 21 sierpnia 2024 r. Dyrekcja Generalna LP zawarła z Uniwersytetem umowę na wykonanie opisanej usługi badawczej. Przedmiot umowy miał być realizowany w podziale na trzy etapy w okresie od dnia jej podpisania do 5 listopada 2029 r.

(akta kontroli str. 1005-1036, 1547-1549)

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny LP: *Oferta podlegała negocjacom (...). usługi badawcze są zlecane na podstawie Zarządzenia nr 42 Dyrektora Generalnego LP z 1 lipca 2014 r. zmienionego zarządzeniem nr 11 z 23 lutego 2021 r. W związku z tym, że ich wyniki są udostępniane jednostkom spoza LP są zlecane z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych. Wyłączenie ze stosowania ww. ustawy (...) - na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 3.*

(akta kontroli str. 1048)

Wyjaśniając dlaczego LP zleciły wykonanie tej usługi badawczej skoro wszystkie koszty związane z inwestycją miały leżeć po stronie inwestora, Zastępcą Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych podał: *Usługa badawcza (...) nie jest formą uczestnictwa LP w procesie budowy elektrowni wiatrowych realizowanym przez Eurowind Energy Sp. z o.o. Wyniki, przedmiotowej usługi badawczej nie będą wykorzystane przez ww. inwestora w procesie budowy elektrowni wiatrowych np. na potrzeby uzyskiwania i wypełniania decyzji środowiskowej. Możliwość tę wyklucza chociażby fakt, iż zgodnie z przyjętą metodyką, różniącą się od metodyk stosowanych na potrzeby raportów środowiskowych, oraz harmonogramem usługi badawczej, całościowe wyniki będą znane dopiero po około dwóch latach od momentu uruchomienia elektrowni (...). LP zlecając usługę badawczą występuje jako przedsiębiorstwo odpowiadające w sposób profesjonalny na wyzwania związane z transformacją energetyczną kraju, gotowe ponosić dodatkowe koszty w trosce o ochronę rodzimej przyrody i różnorodności biologicznej. Uzyskane wyniki poza znaczącym, użytecznym, wkładem w rozwój wiedzy naukowej będą istotnym narzędziem wspomagającym LP w procesie optymalnego rozwoju energetyki wiatrowej w lasach. Posiadanie obiektywnych wyników badań, opartych na danych gromadzonych w sposób zautomatyzowany, przedstawiających rzeczywisty wpływ farm wiatrowych na ekosystemy leśne wraz ze wskazaniem dostępnych metod minimalizujących, stanowić będzie podstawę do wyznaczania obszarów w których budowa elektrowni wiatrowych będzie możliwa oraz wskazywania dalszych pro przyrodniczych kierunków działań, które mogą okazać się kluczowe w kontekście rozszerzania zasięgu tego typu inwestycji w LP. (...) Podkreślić (...) należy, że większość tego typu badań wykonywana jest na farmach wiatrowych zlokalizowanych na obszarach morskich, czy terenach rolniczych, których specyfika istotnie różni się od śródlęśnych elektrowni wiatrowych oraz warunków panujących wewnątrz kompleksów leśnych jak i ponad koronami drzew. Prace naukowe dotyczące wpływu turbin wiatrowych na ekosystemy leśne są nieliczne i dotyczą jedynie niewielkiego zakresu poruszanej problematyki (np. wpływu na kuraki leśne, wpływu na wybrane gatunki nietoperzy wnętrza lasu). (...) Przedmiotowa usługa badawcza jest finansowana ze środków funduszu leśnego w oparciu o art. 58 ust. 2 pkt. 2) ustawy*

(...) o lasach mówiącym, iż środki funduszu leśnego mogą być przeznaczone również na badania naukowe.

(akta kontroli str. 1139-1141, 1144-1146)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Dyrekcja Generalna LP podejmowała działania, które zmierzały docelowo do uruchomienia na terenach leśnych farm wiatrowych pomimo, iż przepisy ustawy o lasach nie przewidywały wykorzystywania gruntów leśnych do takiej działalności.

Były Dyrektor Generalny LP (za pośrednictwem Dyrektorów Regionalnych Dyrekcji LP) wystąpił pismem z 21 grudnia 2021 r. do Nadleśniczych Nadleśnictw wytypowanych do uczestnictwa w zadaniu, którego celem jest wybudowanie dwóch pilotażowych elektrowni wiatrowych na terenach leśnych nadleśnictw: Skwierzyna, Lubsko, Sława Śląska, Nowa Sól, Krzystkowice, Przasnysz - o zawarcie z Eurowind Energy umów dzierżawy gruntów leśnych będących w zarządzie LP na cele związane z projektowaniem, budową i eksploatacją farm wiatrowych, podczas gdy zgodnie z art. 39 ustawy o lasach – lasy pozostające w zarządzie LP, mogą być za zgodą Dyrektora Regionalnej Dyrekcji LP wydzierżawione przez Nadleśniczego, z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w PUL²⁷. Działania te były następstwem podpisanego 21 lipca 2021 r. pomiędzy LP a Eurowind Energy A/S i Eurowind Energy Sp. z o.o. Listu intencyjnego, a następnie wydanej²⁸ przez byłego Dyrektora Generalnego LP Decyzji nr 141 uruchamiającej do realizacji projekt rozwojowy pn. Las energii.

(akta kontroli str. 42-71, 1524-1525)

Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych wyjaśniając powody wystąpienia przez Generalną Dyrekcję LP do Nadleśniczych o zawarcie umów dzierżawy terenów objętych gospodarką leśną na cele związane z projektowaniem, budową i eksploatacją farmy wiatrowej, podał, że: *Zgodnie z art. 39 ustawy o lasach, lasy mogą być przedmiotem dzierżawy z zachowaniem*

---

²⁷ Również zgodnie z odpowiedzią Ministerstwa Klimatu i Środowiska DLŁ-WNO.050.64.2024.RB z 22 listopada 2024 r. na interpelację Pana Posła Pawła Sałka, (...) *aby LP – w tym jednostki przedsiębiorstwa jak Nadleśnictwa – mogły zaangażować się samodzielnie czy przez partnera (dzierżawcę) w budowę elektrowni wiatrowych na terenach powierzonych w zarząd LP, niezbędna byłaby zmiana przepisów prawa dotycząca zmiany pojęcia „gospodarki leśnej” lub przypisująca dodatkowe zadania dla LP związane z działalnością energetyczną. Aby LP mogły prowadzić dzierżawę gruntów w tym celu również konieczne byłaby zmiana przepisów. LP jako podmiot publiczny są bowiem obowiązane działać w granicach i na podstawie prawa. Nawet jednak wówczas na przeznaczenie gruntu leśnego na cel nieleśny w postaci budowy elektrowni wiatrowej i infrastruktury z nią związanej (np. dróg, sieci energetycznej) niezbędna byłaby zgoda Ministra właściwego do spraw środowiska. (...). lasy pozostające w zarządzie LP, mogą być za zgodą Dyrektora Regionalnej Dyrekcji LP wydzierżawione przez Nadleśniczego, ale – co należy podkreślić (...) – „z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w PUL”. Inwestycje w energetykę wiatrową, (...), nie stanowią gospodarki leśnej, zatem tym bardziej nie mogą wpisywać się w jej cele czy zadania. Jednocześnie PUL nie przewiduje w kategorii celów czy zadań gospodarki leśnej wyłączenia gruntów z tej gospodarki celem realizacji inwestycji w elektrownię wiatrową. (...)*

²⁸ M.in. na podstawie art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach, zgodnie z którym Dyrektor Generalny LP w szczególności: *inicjuje, organizuje oraz koordynuje przedsięwzięcia na rzecz ochrony lasów, racjonalnej gospodarki leśnej i rozwoju leśnictwa.*

zasad i celów gospodarki leśnej, a nie „na cele i zadania gospodarki leśnej”. Różnica ta przejawia się przede wszystkim w tym, iż dzierżawca zobowiązany jest do przestrzegania zapisów PUL dla działki będącej przedmiotem dzierżawy, jednakże nie oznacza to, że brak jest możliwości zmiany przeznaczenia działki na cele inne niż leśne. (...) dzierżawione grunty są lasami, ale strony umowy zgodziły się na podjęcie działań w kierunku zmiany ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych. Podobnie podejść należy do kwestii prowadzenia na przedmiocie dzierżawy innych działalności wykraczających poza ustawowy zakres działań LP. Wystąpienie Dyrektora Generalnego LP z pismem z 21 grudnia 2021 r. do wskazanych Nadleśnictw wynikało z faktu, że od początku rozmowy na temat współpracy były prowadzone na poziomie Dyrekcji Generalnej LP. Następnie, po uzyskaniu zgody Ministerstwa Klimatu i Środowiska na podjęcie pilotażu, Dyrekcja Generalna LP opracowała ramowy wzór umowy, który udostępniła jednostkom podległym wraz z ww. pismem.

Były Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, iż ze względu na upływ czasu i brak dostępu do materiałów źródłowych nie jest w stanie udzielić informacji na temat powodów wystąpienia do Nadleśniczych o zawarcie umów dzierżawy.

(akta kontroli str. 1139-1144, 1356-1359, 1519-1520)

Na podstawie informacji uzyskanych od ww. Nadleśnictw wynika, że umowy dzierżawy zostały przez nie zawarte w wyniku otrzymanego od byłego Dyrektora Generalnego LP pisma. Nadleśniczy wskazywali, iż fakt wyznaczenia Nadleśnictwa w programie rozwojowym pn. Las Energii w jego fazie pilotażowej, był dla Nadleśniczych jednoznaczny z koniecznością podjęcia działań następnych, które były zgodne z założeniami programu, tj. zawarcia umowy dzierżawy.

(akta kontroli str. 1312-1339, 1368-1370, 1401-1423, 1441-1445, 1447-1450, 1454-1460, 1465-1468, 1477-1483, 1487-1490, 1498, 1505-1508)

Odnosząc się do możliwości realizacji celów i zadań gospodarki leśnej w zakresie określonym przepisami prawa, w kontekście zawartych z Eurowind Energy WNP Sp. z o.o. przez Nadleśnictwa umów dzierżawy gruntów leśnych, Dyrektor Generalny LP powołał się w wyjaśnieniach na poniższe zapisy umów lub aneksów do nich:

- 1) § 3 ust. 5 pkt b umów zawartych przez Nadleśnictwa Sława Śląska, Nowa Sól, Krzystkowice, Lubsko, Przysnysz, Skwierzyna: *Odnosnie do przedmiotu dzierżawy oraz pozostałej części nieruchomości lub innych nieruchomości będących w posiadaniu Wydierżawiającego, które nie są użytkowane przez Dzierżawcę, Wydierżawiający zobowiązuje się:*
  - a) *nie wznosić na nich żadnych obiektów budowlanych ani ruchomości, których postawienie mogłoby powodować jakiegokolwiek zakłócenia w funkcjonowaniu farmy wiatrowej;*
  - b) *prowadzić gospodarkę leśną w sposób niezwiększający oddziaływania na farmę wiatrową ponad stan istniejący w dniu zawarcia umowy;*
- 2) § 3 ust. 5 umowy zawartej przez Nadleśnictwo Skwierzyna, aneks z 11 maja 2023 r. do umowy zawartej przez Nadleśnictwo Sława Śląska, aneks z 11 maja 2023 r. do umowy zawartej przez Nadleśnictwo Nowa Sól, aneks z 16 maja 2023 r. do umowy zawartej przez Nadleśnictwo

Krzystkowice (w § 1 pkt 6 aneksu wskazano, iż w § 3 ust. 5 umowy po literze b) dodaje się zapis): *Ograniczenia określone w lit a i b nie mogą naruszać przepisów ustawy (...) o lasach (...) oraz obowiązującego Nadleśnictwo PUL;*

- 3) § 4 ust. 4 umów określonych w pkt 1: *Za okres od czasu podpisania umowy do dnia wejścia na budowę, Dzierżawca zapłaci Wydierżawiającemu czynsz w wysokości 1 000,00 zł rocznie, płatny (...). W okresie tym Wydierżawiającemu przysługuje prawo do swobodnego prowadzenia na przedmiocie dzierżawy gospodarki leśnej, zgodnie z obowiązującym PUL;*
- 4) aneks z 11 maja 2023 r. do umowy zawartej przez Nadleśnictwo Sława Śląska, aneks z 11 maja 2023 r. do umowy zawartej przez Nadleśnictwo Nowa Sól, aneks z 16 maja 2023 r. do umowy zawartej przez Nadleśnictwo Krzystkowice (w § 1 pkt 10 aneksów wskazano, że do § 3 umowy dodaje się ust. 10): *Na pozostałym obszarze, w tym na obszarze innych nieruchomości Wydierżawiającego znajdującym się pod nawisem śmigła elektrowni wiatrowej, Wydierżawiający będzie mógł prowadzić dotychczasową gospodarkę oraz nie dojdzie w tym zakresie do zmiany przeznaczenia terenu*²⁹.

Ponadto z wyjaśnień wynikało, iż dookreślenie w aneksach (Nadleśnictwa Sława Śląska z 11 maja 2023 r., Nowa Sól z 11 maja 2023 r., Nadleśnictwa Krzystkowice z 16 maja 2023 r.) wynikało z podejmowanych rozmów w toku realizacji umów oraz potrzeby ujednolicenia zapisów umowy. Jak podano, we wzorze umowy będącej załącznikiem do Listu intencyjnego, a następnie w umowach zawartych z Eurowind Energy WNP Sp. z o.o., stroną odpowiedzialną za prowadzenie gospodarki leśnej został wskazany Wydierżawiający, czyli Nadleśnictwo zawierające umowę.

(akta kontroli str. 1350-1351, 1499-1502)

LP zostały powołane jako podmiot zarządzający lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa (art. 4 ust. 1 ustawy o lasach), lecz ramy tego zarządu zostały ściśle określone przez ustawodawcę, i mieści się w nich m.in. prowadzenie gospodarki leśnej, gospodarowanie gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną (art. 4 ust. 3 ww. ustawy). Z kolei jako gospodarkę leśną ustawodawca określił: *działalność leśną w zakresie urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania - z wyjątkiem skupu - drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów oraz realizację pozaprodukcyjnych funkcji lasu* (art.

---

²⁹ Dopisek własny: zdanie to poprzedza następujący zapis: *Wydierżawiający na podstawie niniejszej umowy wyraża zgodę, aby w przestrzeni nad nieruchomością, innymi nieruchomościami Wydierżawiającego, będącymi w obszarze realizacji farmy wiatrowej, na wysokości nie niższej niż 50m obracały się śmigła elektrowni wiatrowej umieszczonej na przedmiocie dzierżawy. Nachodzenie śmigieł wchodzących w skład elektrowni wiatrowych na inne nieruchomości Wydierżawiającego uzależnione jest od ostatecznej lokalizacji elektrowni wiatrowych. Dzierżawca oświadcza, że obszar wyłączony z gospodarki leśnej na przedmiocie dzierżawy po wybudowaniu danej elektrowni wiatrowej wraz z infrastrukturą będzie wynosił około 2000m², jednak nie więcej niż 2800m², zgodnie z § 3 ust. 1 powyżej.*

6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach). Gospodarka leśna winna być prowadzona w oparciu o zasady wymienione w art. 8 ustawy o lasach, tj. :

- 1) powszechnej ochrony lasów;
- 2) trwałości utrzymania lasów;
- 3) ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów;
- 4) powiększania zasobów leśnych.

Zdaniem NIK, uczestnictwo w budowie elektrowni wiatrowych nie mieści się w zakresie pojęcia gospodarki leśnej, zaś to do jej prowadzenia powierzono LP zarząd lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i to w związku z gospodarką leśną – a nie np. energetyczną – LP gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami. Budowa elektrowni wiatrowych i infrastruktury towarzyszącej, z istoty prowadząca do likwidacji fragmentu lasów i zmniejszenia zasobów leśnych – nie realizuje zasad gospodarki leśnej. Poza tym przede wszystkim skoro ustawodawca powierzył LP zarząd lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa, to za bezpodstawne należało by uznać przekazywanie tego zarządu innemu podmiotowi (np. spółce) celem realizacji inwestycji w energetykę wiatrową.

Zgodnie z art. 39 ustawy o lasach, lasy pozostające w zarządzie LP, mogą być za zgodą Dyrektora Regionalnej Dyrekcji LP wydierżawione przez Nadleśniczego, ale – co należy podkreślić za treścią przepisu – *z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w PUL*. Według definicji sformułowanej w art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o lasach, PUL stanowi podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o lasach, według PUL prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną, z uwzględnieniem w szczególności takich celów jak:

- 1) zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą;
- 2) ochrona lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych;
- 3) ochrona gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym;
- 4) ochrona wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych;
- 5) produkcja, na zasadzie racjonalnej gospodarki, drewna oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu.

Inwestycje w energetykę wiatrową, jak wskazano, nie stanowią gospodarki leśnej, zatem tym bardziej nie mogą wpisywać się w jej cele czy zadania. Jednocześnie PUL nie przewiduje w kategorii celów czy zadań gospodarki leśnej wyłączenia gruntów z tej gospodarki celem realizacji inwestycji w elektrownię wiatrową. W rezultacie wydierżawianie gruntów pod inwestycję w postaci elektrowni wiatrowej nie może być uznane za znajdujące obecnie podstawę w art. 39 ustawy o lasach.

Dodatkowo warto wskazać, iż choć ustawodawca nie ustanowił podległości służbowej pomiędzy Nadleśniczym a Dyrektorem Generalnym LP³⁰, to jednak ten ostatni ma możliwość pośredniego wpływu na sytuację Nadleśniczego poprzez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji LP. Tym samym, skierowane do Nadleśniczych pismo z 21 grudnia 2021 r. zostało potraktowane jako obligujące ich do zawarcia przedmiotowych umów dzierżawy zgodnie z założeniami programu pn. Las energii.

OBSZAR	2. Realizacja inwestycji w ramach projektu pn. Las energii
Opis stanu faktycznego	1. Współpraca w ramach projektu pn. Las energii jest oparta o partnerstwo z inwestorem firmą Eurowind Energy Sp. z o. o. (część grupy Eurowind Energy A/S). Została ona zainicjowana poprzez zapytanie inwestora o możliwość współpracy i złożenie oferty współpracy do LP 1 października 2020 r. (datowana na 28 września 2020 r.). 16 października 2020 r. odbyło się spotkanie w trybie on-line, podczas którego Eurowind zaprezentowała swoją ofertę zakresu i możliwej formy współpracy. W wyniku rozmów LP zdecydowały się na podpisanie umowy o zachowaniu poufności, co nastąpiło 3 listopada 2020 r. 9 grudnia 2020 r. Eurowind przesłało ofertę współpracy, dotyczącą dzierżawy gruntów pod elektrownie wiatrowe w sześciu lokalizacjach z propozycją czynszu dzierżawnego. Prezentacja LP nastąpiła na spotkaniu 10 grudnia 2020 r. 11 stycznia 2021 r. Eurowind przesłała kolejną propozycję współpracy, rozszerzoną o możliwość powołania spółki celowej, w której każda ze stron by miała po 50% udziału. LP informowały ówczesnego Sekretarza Stanu oraz Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa w Ministerstwie Klimatu i Środowiska o możliwościach nawiązania współpracy w obszarze rozwoju elektrowni wiatrowych na terenach należących do LP, polegającej na budowie pięciu farm wiatrowych, każda o mocy ok. 50 MW. Jedną elektrownię miał stanowić zespół 8 do 10 wiatraków o całkowitej wysokości do 250m, a teren niezbędny na czas budowy to mas 4 tyś m² zaś na czas eksploatacji 2tyś m². Zaangażowanie finansowe, jak również uzyskanie wszelkich zgód i pozwoleń miało być po stronie inwestora - spółki Eurowind Energy. Ówczesny Minister Klimatu i Środowiska wyraził zgodę na podjęcie działań mających na celu wypracowanie szczegółów przedmiotowej inwestycji (pismo z 12 lutego 2021 r.). W treści zgody wskazano na potrzebę opracowania całościowej koncepcji współdziałania, a w szczególności określenia formy organizacyjno-prawnej, przedstawienia studium wykonalności i oszacowania kosztów. Zaproponowano rozważenie podjęcia kompleksowych działań zmierzających do opracowania strategii w przedmiotowej sprawie, a także zaproponowano zaangażowanie finansowe LP w produkcję energii elektrycznej z wykorzystaniem OZE. Nawiązanie współpracy zainicjowane było zawarciem listu intencyjnego oraz opracowaniem wzoru umowy dzierżawy z przyjęciem zasady czynszu dzierżawnego. (akta kontroli str. 42-123, 299-342) Odnosząc się do kwestii podstawy prawnej w oparciu, o którą LP dokonały wyboru wykonawcy projektu pn. Las energii (ewentualnego zastosowania

³⁰ B. Rakoczy [w:] Ustawa o lasach. Komentarz, Warszawa 2011, art. 35.

wyłączenia ze stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. o zamówieniach publicznych³¹), Zastępca dyrektora LP ds. Ekonomicznych wyjaśnił, iż: *LP nie uczestniczą w żaden sposób w procesie budowy elektrowni wiatrowych, czy to jako zamawiający ewentualne roboty budowlane w tym zakresie, czy też jako inwestor współdziałający z innymi podmiotami. Jednostki organizacyjne LP udostępniają jedynie – w drodze umowy dzierżawy – grunty pod inwestycje związane z budową elektrowni wiatrowych. Inwestorem tych elektrowni jest podmiot zewnętrzny. Oznacza to, iż budowa tego rodzaju obiektów nie jest realizowana w żadnym zakresie przez LP, co wyklucza zarówno konieczność stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, jak i możliwość zastosowania przepisów ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym.*

Dyrektor Generalny LP odnosząc się do kwestii czy LP rozważały alternatywnych inwestorów dla realizacji inwestycji, wyjaśnił nadto, że: *(...) LP prowadzą rozmowy z innymi potencjalnymi inwestorami, którzy zgłaszają zainteresowanie gruntami zarządzanymi przez LP, ale do czasu zakończenia pilotażu (przynajmniej w postaci pozwolenia na budowę) nie udostępniają gruntów innym podmiotom. Udostępnianie innym podmiotom gruntów pod realizację farm wiatrowych w postaci dzierżawy LP w przyszłości planują w trybie przetargu nieograniczonego. W kolejnym kroku bądź równolegle będą rozważne inne modele zaangażowania się w realizację tego typu inwestycji. Aktualnie zbierane są informacje na temat potencjalnych warunków jakie powinny zostać określone w specyfikacji takiego zamówienia (m.in. na bazie doświadczeń z lasów państwowych w Finlandii, lasów państwowych w Bawarii, które od lat z sukcesem realizują takie działania (...).*

(akta kontroli str. 485-489, 928-929, 940-944, 982)

Były Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, iż LP dokonały wyboru wykonawcy projektu w sposób zapewniający możliwe zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 1356-1359, 1519-1520)

2. Wyjaśniając czy, i jakie cele i mierniki projektu pn. Las energii w ramach inwestycji dotyczącej turbin wiatrowych, zostały osiągnięte, oraz w jakim stopniu i kiedy, Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych, wskazał: *W całości proces inwestycyjny realizowany jest przez inwestora. LP nie uczestniczą w tym procesie.*

(akta kontroli str. 485-489, 932-934)

3. Kontrolowany zakres projektu, według wyjaśnień Generalnego Dyrektora LP, ujęty został w Karcie projektu w zadaniu II - *Produkcja energii z OZE wraz z modernizacją infrastruktury przesyłowej energii elektrycznej i gazu na gruntach PGL LP*, w tym: II.1.2 - *Analiza wykorzystania gruntów PGL LP pod instalacje TW*, II.2.2 *Budowa i eksploatacja instalacji TW (pilotaż)* oraz odpowiednio w zadaniach: I - *Opracowanie strategii energetycznej dla PGL LP*, V - *Popularyzowanie zeroemisyjnego transportu i upowszechnianie wiedzy na temat energii z odnawialnych źródeł oraz innowacyjnych technologii efektywnego jej*

---

³¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, dalej: Pzp.

wykorzystania, Z.2 - Nadzór inwestorski - 3% wartości robót budowlanych poz. II.2, II.3, II.4, III.1, III.2.

(akta kontroli str. 941, 978)

Były Generalny Dyrektor LP nie był w stanie wyjaśnić czy, jakie wydatki (też na zadania koncepcyjno-analityczne) i z jakich źródeł poniesiono w związku z realizacją projektu pn. Las energii w zakresie dot. turbin wiatrowych, wskazując na znaczny upływ czasu oraz brak dostępu do materiałów źródłowych.

(akta kontroli str. 1356-1359, 1519-1520)

Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, że: *Wszystkie koszty inwestycyjne/decyzji, pozwoleń i innych związane z pilotażową budową farm wiatrowych są ponoszone przez inwestora. Zarówno dotyczy to wydatków zrealizowanych, jak i planowanych. Zgodnie z zapisami Listu Intencyjnego (§ 7 pkt 1) wskazano, że „każda ze Stron będzie ponosić koszty własne oraz koszty swoich doradców, związane z analizami prawnymi i ekonomicznymi oraz innymi czynnościami prawnymi lub faktycznymi związanymi z prowadzonymi rozmowami Stron oraz działaniami związanymi z wykonaniem Listu Intencyjnego”. Taki koszt LP poniosły na opracowanie oceny eksperckiej wykonanej przez (...). Na realizację umowy przeznaczono za zgodą Dyrektora Generalnego LP środki z Funduszu leśnego w wysokości 73 800,00 zł brutto. Należy podkreślić, że List intencyjny był podpisany 21 lipca 2021 r., przed uruchomieniem projektu pn. Las Energii Decyzją Dyrektora Generalnego LP nr 141 (...), wobec czego koszty tej usługi nie zostały ujęte w projekcie. (...) Koszty, jak i wskaźniki projektu obejmują nie tylko działania związane z pilotażem. Z uwagi na charakter strategiczny projektu w Karcie ujęto koszty potencjalnych inwestorów, nie tylko LP oraz ewentualne środki jakie należy pozyskać dla zbilansowania budżetu projektu np. ze źródeł zewnętrznych.*

(akta kontroli str. 940-944, 987-988)

W rezultacie zawartej 21 sierpnia 2024 r. pomiędzy LP a Uniwersytetem umowy na wykonanie usługi badawczej pn. *Wpływ budowy farm wiatrowych na populacje ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski*, na LP ciąży zobowiązanie do ponoszenia kosztów wynagrodzenia wykonawcy w momencie prawidłowego realizowania kolejnych etapów umowy. Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych wyjaśnił, że: *Usługa badawcza (...) nie jest formą uczestnictwa LP w procesie budowy elektrowni wiatrowych realizowanym przez Eurowind Energy Sp. z o.o., oraz że (...) przedmiotowa usługa badawcza jest finansowana ze środków Funduszu leśnego w oparciu o art. 58 ust. 2 pkt 2) ustawy (...) o lasach mówiącym, iż środki Funduszu leśnego mogą być przeznaczone również na badania naukowe. Zaś według wyjaśnień Dyrektora Generalnego LP: (...) usługi badawcze są zlecane na podstawie Zarządzenia nr 42 Dyrektora Generalnego LP z 1 lipca 2014 r. zmienionego zarządzeniem nr 11 z 23 lutego 2021 r. W związku z tym, że ich wyniki są udostępniane jednostkom spoza LP są zlecane z pominięciem ustawy Prawo zamówień publicznych. Wyłączenie ze stosowania ww. ustawy z 11 września 2019 r. ze zmianami - na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 3.*

(akta kontroli str. 1005-1018, 1139-1140, 1145-1146)

4. LP podejmowały działania celem zabezpieczenia swoich interesów w umowach dzierżawy z wykonawcą inwestycji. 2 kwietnia 2021 r. Dyrekcja

Generalna LP zleciła podmiotowi zewnętrznemu wykonanie Oceny eksperckiej. Jej przedmiotem było przeprowadzenie oceny treści propozycji umów dzierżawy gruntów pod lokalizację farmy wiatrowej zawartej pomiędzy wskazanymi w ramach projektu pilotażowego jednostkami organizacyjnymi LP oraz Eurowind Energy Sp. z o.o., oraz estymacja wielkości korzyści finansowych jakie winny przysługiwać LP z tytułu dzierżawy gruntów wraz z rekomendacją odnośnie parametrów finansowych pozwalających na ich osiągnięcie w oparciu o model realizacji korzyści wskazany przez LP.

(akta kontroli str. 343-482, 750-926, 998-1004)

Zastępca Dyrektora Generalnego LP ds. Ekonomicznych wyjaśnił: (...) Wskazówki z oceny eksperckiej zostały skonsumowane przy tworzeniu wzoru umowy, który został opracowany i był załącznikiem do Listu Intencyjnego z Eurowind. Wzór ten został zarekomendowany przez Dyрекcję Generalną LP do wykorzystania przy zawieraniu umów dzierżawy przez wszystkie nadleśnictwa uczestniczące w pilotażu (...).

(akta kontroli str. 1346-1348, 1513)

Stwierdzone
nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli – w związku z nierealizowaniem inwestycji (inwestycja nie wyszła poza etap przygotowawczy) przez Dyрекcję Generalną LP - odstępuje od oceny tego obszaru.

OBSZAR

3. Nadzór i kontrola nad realizacją inwestycji w ramach projektu pn. Las energii

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z Decyzją nr 141, projekt pn. Las Energii, miał być realizowany przez Wydział Koordynacji Projektów Rozwojowych. Z Karty Projektu wynika, iż: *Do wykonania zadań w projekcie zaangażowane zostaną m.in. zakłady LP o zasięgu krajowym – Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, Centrum Informacyjne LP, Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy LP w Bedoniu, Zakład Informatyczny LP, Ośrodek Techniki Leśnej w Jarocinie, Zakład Usługowo-Produkcyjny w Łodzi i inne jednostki LP. Zaplanowano również współpracę merytoryczną z organizacjami pozarządowymi i ośrodkami naukowymi.* Ponadto w notatce służbowej sporządzonej 22 lutego 2021 r. jej autor wskazał, iż do wykonania analizy i przygotowania informacji o zasobach LP jakie mogłyby być zaproponowane do wykorzystania pod budowę elektrowni wiatrowych, można zaangażować zespół mapowy działający pod nadzorem merytorycznym Wydziału Urządzania Lasu Dyрекcji Generalnej LP.

(akta kontroli str. 36-41, 329-331, 1524-1525)

Odnosnie przypisanych w latach 2021-2024 pracownikom Dyрекcji Generalnej LP lub innych jednostek organizacyjnych LP, zadań dot. planowania i przygotowania inwestycji, jej realizacji oraz nadzoru nad wykonaniem i odbiorem robót, Zastępca Dyrektora LP ds. Zrównoważonej Gospodarki Leśnej Pan Jerzy Fijas wyjaśnił: *Pracownicy LP nie realizują żadnych działań inwestycyjnych. Rola LP w tym projekcie jest ograniczona wyłącznie do dzierżawy gruntów. Również Zastępca Dyrektora Generalnego LP wyjaśnił, iż pracownicy LP nie są w żaden sposób zaangażowani bezpośrednio w działania związane z realizacją inwestycji.*

Tłumacząc dlaczego Wydział Koordynacji Projektów Rozwojowych – wbrew zapisom Decyzji nr 141 – nie realizował w latach 2021-2024 zadań w związku z uruchomionym projektem pn. Las energii w zakresie dot. elektrowni wiatrowych, Dyrektor Generalny LP podał, że: *Wydział (...) realizuje projekt pn. Las Energii, który jest (...) oparty o wiele działań. W zakresie pilotażowej budowy wiatraków na terenach leśnych nadzoruje z poziomu Dyrekcji Generalnej LP realizację umów dzierżawy z wykonawcą. Oznacza to, że bierze udział w uzgodnieniach/opiniach w przypadku konieczności zmian warunków ww. umów dzierżaw w porozumieniu z Regionalnymi Dyrekcjami LP w Szczecinie i Zielonej Górze oraz Nadleśnictwami, które zawarły umowy dzierżawy z wykonawcą. Dodatkowo Wydział (...) monitoruje oraz pozyskuje doświadczenia związane z zaangażowaniem się w energetykę wiatrową na terenach leśnych w innych krajach, w szczególności na gruntach zarządzanych przez lasy będące własnością danego państwa. Analizowany jest również, we współpracy z innymi wydziałami Generalnej Dyrekcji LP, potencjalny wpływ wiatraków na terenach leśnych na ochronę przyrody oraz gospodarkę leśną, w szczególności ochronę przeciwpożarową i ochronę lasu. W ramach projektu przygotowywana jest również strategia energetyczna LP, która ma zapewnić samowystarczalność energetyczną i dywersyfikację przychodów LP w przyszłości. Analiza różnych wariantów z udziałem energetyki wiatrowej stanowi również jej element. Zadaniem realizowanym przez Lidera Projektu w Wydziale (...) jest również komunikowanie o podejmowanych działaniach na różnych spotkaniach, naradach i konferencjach, w tym o pilotażu.*

Odnośnie jednostek LP wymienionych w Karcie projektu pn. Las energii jako potencjalnych przyszłych wykonawców zadań projektowych, Dyrektor Generalny LP wyjaśnił: *Zaangażowane ich w realizację projektu (...) odbywa się na podstawie wydawanych zleceń/dyspozycji Dyrektora Generalnego LP. Wskazane powyżej jednostki LP nie uczestniczą w realizacji pilotażu budowy farm wiatrowych na terenach leśnych. Zaangażowanie zespołu mapowego działającego pod nadzorem merytorycznym Wydziału Urządzania Lasu Dyrekcji Generalnej LP nie miało ostatecznie miejsca. Prace zostały zrealizowane przy użyciu innych zasobów własnych LP – Zakład Informatyki LP pracownicy Wydziału Projektów Rozwojowych i Innowacji oraz Wydziału Informatyki i Geomatyki w Regionalnej Dyrekcji LP w Toruniu.*

Zadania związane (bezpośrednio/pośrednio) z uruchomionym projektem pn. Las energii dot. elektrowni wiatrowych, były powierzane innym zewnętrznym podmiotom (poza samym inwestorem Eurowind Energy Sp. z o.o.) w zakresie:

- zlecenia przygotowania oceny eksperckiej, której celem było przeprowadzenie oceny treści propozycji umów dzierżawy gruntów pod lokalizację farmy wiatrowej zawartej pomiędzy wskazanym w ramach projektu pilotażowego jednostkami organizacyjnymi LP oraz Eurowind Energy Sp. z o.o., oraz estymacja wielkości korzyści finansowych jakie winny przysługiwać LP z tytułu dzierżawy gruntów wraz z rekomendacją odnośnie parametrów finansowych pozwalających na ich osiągnięcie w oparciu o model realizacji korzyści wskazany przez LP. Ocena została przygotowana przez podmiot zewnętrzny na podstawie umowy zawartej

1 kwietnia 2024 r., a prace odebrane protokołem odbioru z 17 maja 2024 r.

- realizacji tematu badawczego *Wpływ budowy farm wiatrowych na populacje ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski*, który realizuje Uniwersytet na podstawie umowy z 21 sierpnia 2024 r. Dyrektor Generalny LP wyjaśnił, iż realizacja tematu badawczego jest istotna z uwagi na prowadzony pilotaż, rozważane szersze zaangażowanie się LP w działania związane z rozwojem energetyki wiatrowej na terenach leśnych oraz brak informacji/badań na polskim rynku dotyczącym potencjalnego wpływu turbin zlokalizowanych na terenach leśnych.

(akta kontroli str. 940-944, 980-981)

Stwierdzone
nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli – w związku z nierealizowaniem inwestycji (inwestycja nie wyszła poza etap przygotowawczy) przez Dyрекcję Generalną LP - odstępuje od oceny tego obszaru.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wniosek:

Uwaga

NIK zwraca uwagę, iż wdrożenie inwestycji w energetykę wiatrową na terenach leśnych wymagało by zmian ustawowych.

Wniosek

Zapewnienie dzierżawienia terenów leśnych z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w PUL.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwagi
i wykonania
wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 30 stycznia 2025 r.

Kontroler
Anna Jończyk
Specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektora
Marcin Stefaniak

/podpisano elektronicznie/